

“Duisternis kan geen duisternis verdrijven, alleen licht kan dat. Haat kan geen haat verdrijven, alleen liefde kan dat.” *Pleeg geen moord*

zondag 6 maart 2022

Heidelbergse Catechismus

Vraag 105 *Wat eist God in het zesde gebod?* Dat ik mijn naaste noch in gedachten, noch met woorden of enig gebaar, en nog veel minder door daden, hetzij zelf, hetzij door tussenkomst van anderen in zijn eer aantast, haat, kwets, of dood; maar dat ik alle wraakzucht laat varen; ook mijzelf geen kwaad berokken of moedwillig in gevaar begeef. De overheid draagt dan ook het zwaard om doodslag te verhinderen.

Vraag 106 *Maar dit gebod lijkt toch alleen over de doodslag te gaan?* Door de doodslag te verbieden, leert God ons ook dat Hij de wortel van de doodslag, zoals afgunst, haat, toorn en wraakzucht, verafschuwt en dit alles voor doodslag houdt.

Vraag 107 *Maar is het dan genoeg als wij onze naaste, zoals gezegd, niet doden?* Nee, want door afgunst, haat en toorn te verbieden, gebiedt God onze naaste lief te hebben als onszelf en hem met geduld, vrede, zachtmoedigheid, barmhartigheid en vriendelijkheid te bejegenen, wat hem schaden kan zoveel mogelijk tegen te gaan en ook onze vijanden goed te doen.

In het Amerika van de eerste helft van de vorige eeuw verzette de zwarte dominee Martin Luther King zich hevig tegen de rassenhaat. Hij riep op tot geweldloos verzet en ontmoette veel haat. Meer dan eens preekte en sprak hij over Jezus' woord: 'Heb je vijanden lief'.

Hij benadrukte het woord voor liefde dat Jezus hier gebruikt: *agapè*. Dat is liefde die onzelfzuchtig is, 'niet liefheeft om er zelf beter van te worden', overvloedige liefde. Zoals Gods liefde is. Het is Gods roep in het zesde van de Tien Woorden (*Pleeg geen moord!*) om zó lief te hebben.

Licht van Gods gebod

God beschermt het leven, dat Hij heeft geschapen. Zelfs het doden van een dier om het te eten, is volgens de Bijbel alleen maar toegestaan omdat God dat met zoveel woorden heeft gezegd na de zondvloed (Genesis 9,3). Maar ook dan is er een beperking: het bloed mag niet worden gegeten. In het bloed is het leven en het leven komt van God en wordt door Hem beschermd. Het leven van een mens wordt helemaal beschermd, omdat de mens 'naar Gods beeld' is gemaakt. Wie een mens doodt, verspeelt daarmee zijn eigen leven (Genesis 9,5).

Het woord voor 'pleeg geen moord' betekent 'onterecht doden'. De Bijbel kent 'terecht' doden. Als bijv. iemand uit zelfverdediging een ander doodt, is hij niet schuldig aan dit gebod (Exodus 22,2). En de doodstraf voor iemand die een ander heeft vermoord (zoals in Genesis 9,5), wordt niet gezien als zelf ook een aanslag op 'het beeld van God' maar als een terechte verdediging daarvan.

In Matteüs 5 geeft Jezus ook van dit gebod een 'verdieping'. Hij zegt dat iemand die een ander heeft vermoord zich moet verantwoorden voor de rechtbank, (bijv. Numeri 35,12-34), maar dat je je ook voor kwaadheid tegen een ander en voor lelijke woorden zult moeten verantwoorden. Uiteindelijk zelfs voor Gods gericht. Want al dat kwaad tegen de ander, bedreigt het leven van die ander. En God heeft het leven lief!

God is de God van 'een oog voor een oog' en 'een tand voor een tand'. Ook hiervan doet Jezus geen afstand, maar ook hier verdiept Hij dit gebod juist. 'Een oog voor een oog' is geen wraakzucht en grimmige vergelding, maar dat gaat juist om rechtvaardigheid. Niet een leven voor een schram, een huis voor een diefstal, een heel dorp voor een verkrachting. Het gaat God om recht!

God is eropuit dat het goede wint en niet het kwade. Dat het kwaad een halt wordt toegeroepen en het leven wordt beschermd! Jezus zegt niet dat je het onrecht dus maar moet laten bestaan, maar wel dat geen kwaad met kwaad moet vergelden. Ruimte geven aan wie kwaad doen, zelfs je linkerwang toekeren aan wie je op je rechter sloeg, betekent niet dat je het onrecht zijn gang maar laat gaan. Het betekent: kwaad beantwoorden met goed, haat met liefde. Onverdiend lief te hebben.

Liefde van Gods daden

Hoe in de wereld is zó omgaan met de ander mogelijk? Geen moord plegen is ogenschijnlijk nog te doen. Maar altijd juist het goede te zoeken voor de ander, is nog heel wat anders. Hoe lukt ons dát?! En dan helemaal: je vijand, je vervolger, liefde bewijzen, geen wraak nemen, maar het kwade beantwoorden met het goede. Het goede zoeken voor degene die je kwaad doet... Hoe in de wereld, is dat mogelijk?!

Jezus verwijst naar zijn Vader: Wees als Hij! Want Hij laat de zon schijnen en laat het regenen voor zowel goede als slechte mensen. Hij doet aan allen goed. Zelfs heeft Hij aan een zondige wereld zijn liefde bewezen. Voor vijanden zich opgeofferd in zijn Zoon, Jezus onze Heer.

Het was in deze wereld, met alle kwaad en vijandschap, dat het kruis van onze Heer Jezus Christus stond. Als bewijs van Gods liefde voor vijanden (Romeinen 5,8). Zelfopofferende, gevende, plaatsvervangende en vergevende liefde. Als christenen kunnen wij niet met minder toe dan met zulke liefde. Onze liefde is bedoeld om te lijken op Gods liefde. Johannes schrijft: *'Geliefde broeders en zusters, als God ons zo heeft liefgehad, moeten ook wij elkaar liefhebben'* en *'God is liefde. Wie in de liefde blijft, blijft in God en God blijft in hem'* (1 Johannes 4,11 en 16).